

TÍTULO SUPERIOR EN CONSERVACIÓN E RESTAURACIÓN DE BENS CULTURAIS			
Escola Superior de Conservación e Restauración de BBCC de Galicia			
Teoría e práctica das técnicas dos bens pictóricos I			
Departamento: Tecnoloxía e procedementos dos bens culturais			
Obrigatoria da especialidade	Curso: 3º pintura	Cuadrimestral	4 ECTS
Teórico-práctica			
Curso 2019-2020		Profesora: Carmen Lage carmenlage@edu.xunta.es	
Horario: 4 horas semanais			
DESCRICIÓN DA MATERIA			
<p>A partir do Decreto 174/2015, do 29 de outubro polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Conservación e Restauración de Bens Culturais (DOG 30 de Novembro de 2015). Teoría e práctica dos diferentes procedementos e técnicas dos bens pictóricos, para a súa aplicación na conservación e restauración. Metodoloxía e materiais. Identificación das técnicas. Coñecemento e execución dos distintos procesos de elaboración do ben cultural. Métodos de copia e reprodución.</p>			
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS			
T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.		
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.		
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.		
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.		
T15	Traballar de forma autónoma e valorar a importancia da iniciativa e o espírito emprendedor no exercicio profesional.		
T16	Usar os medios e recursos ao seu alcance con responsabilidade cara ao patrimonio cultural e medioambiental.		
T17	Contribuír coa súa actividade profesional á sensibilización social da importancia do patrimonio cultural, a súa incidencia nos diferentes ámbitos a a súa capacidade de xerar valores significativos.		
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN			
X1	Contextualizar o ben cultural, entendendo o seu significado como testemuña documental para o seu respecto e transmisión.		
X2	Coñecer e identificar a composición material do ben cultural e os procedementos e técnicas empregados na súa elaboración.		
X8	Desenvolver habilidades, destrezas e sensibilidades para aplicar e realizar os tratamentos de conservación e restauración		
X11	Acadar a capacidade de colaborar e traballar en equipo con outros profesionais, establecendo os mecanismos axeitados de comprensión e diálogo interdisciplinario.		
X15	Coñecer os riscos laborais e as medidas e normas de seguridade e saúde e a súa aplicación para o restaurador, os bens culturais e o medio		
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE DE PINTURA			
EP5	Establecer un diálogo interdisciplinario con outros profesionais relacionados co ámbito do patrimonio cultural, especialmente no concerne ao pictórico.		



EP10	Utilizar os recursos que as novas tecnoloxías facilitan para o desenvolvemento do exercicio profesional.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA MATERIA	
Coñecer os distintos materiais empregados para a elaboración de proxectos de pintura sobre tea. Normativa básica de aplicación, compatibilidades e diferentes usos e posibilidades plásticas.	
Acadar a capacidade, como consecuencia do coñecemento dos materiais constitutivos dos bens pictóricos sobre tea e as súas compatibilidades, de comprender mellor as causas que provocan a degradación das obras (aplicación pouco correcta dos materiais, técnica defectuosa, factores ambientais, etc.) e poder así evitalas.	
Coñecer as técnicas tradicionais en pintura sobre tea.	
Acadar o coñecemento práctico de diferentes técnicas pictóricas sobre tea.	
Comprender e aplicar os diferentes procedementos e técnicas en produción de pintura sobre tea.	
Acadar a capacidade de coñecemento da dinámica das obras e as distintas fases de que consta o proceso de elaboración, a través de un contacto directo coas mesmas.	
Comprender e aplicar a potencialidade de cada técnica.	
Comprender e aplicar as normas de seguridade, hixiene, saúde e medio ambiente da actividade dun obradoiro.	

UNIDADES DIDÁCTICAS		
Unidade	Actividades	% no total da materia
Bloque I: Introducción		5,00%
1.1: Presentación dos parámetros metodolóxicos que organizarán os contidos teóricos e prácticos	Actividades introdutorias aplicadas a cada proxecto	5,00%
1.2: Definición da Pintura sobre tea. -Ferramentas tradicionais para pintar sobre tea. Medidas de seguridade na xestión de produtos tóxicos. -A tea e os bastidores. -Orixes da pintura sobre tea. -Elaboración do dossier gráfico	Preparación do obradoiro Prácticas	
Bloque II. O proceso e o proxecto		
2.1: Preparación do soporte A. NATURAIS -Magra ou à Creta -Semi-graxa ou à Media Creta -Graxa B: SINTÉTICAS -Acrílica -Vinílica	Prácticas	5,00%
2.2 Preparación do modelo. Bosquexos. Transferencia	Prácticas	5,00%
2.3 Preparación de pigmentos	Prácticas	5,00%
Bloque III. Técnicas		
3.1 Técnicas de elaboración pictórica. 1. Temple. 2. Técnica mixta. Infrapintura. Veladuras.	Prácticas	70,00%

- | | | | |
|----|----------------------------|--|--|
| 3. | Óleo. | | |
| 4. | Acrílico. Collage. Cargas. | | |

PLANIFICACIÓN DOCENTE

Metodoloxías	Horas aula	Horas fóra	Total
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	12	0	9
Resolución de problemas ou exercicios	12	20	32
Prácticas de laboratorio	47	0	50
Traballo autónomo	0	8	8
Total	72	28	100

METODOLOXIA DOCENTE

Metodoloxía	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a presentar a materia e tomar contacto co alumnado
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas ou exercicios.	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a propostas concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais. Desenvólvense en espazos especiais con dotación especializada (aula de debuxo).

SISTEMAS DE AVALIACIÓN

Método	Criterios	% avaliación
Traballos e resolución de problemas e exercicios.	<ul style="list-style-type: none"> • Corrección e habilidade no manexo dos materiais e fontes e no desenvolvemento ordenado e paulatino dos apartados e estudos previos. • Capacidade para levar ordenadamente á práctica os preceptos técnicos e conceptuais extraídos das introducións teóricas. • Amosar unha actitude responsable e autocrítica cara ao desenvolvemento do traballo. • Desenvolver a sensibilidade e o criterio estético. • Utilizar adecuadamente a terminoloxía técnica específica • Calidade e rigor técnico na presentación dos traballos 	80,00%



	<ul style="list-style-type: none"> Puntualidade e pulcritude na entrega Identificar e diferenciar as técnicas mais significativas ó longo da historia Adecuación técnica. 	
Observación sistemática a través do seguimento do traballo na aula-taller	<ul style="list-style-type: none"> Interese. Coherencia e compromiso co proxecto Capacidade de organización, anticipación e reacción para solucionar problemas. Orden e pulcritude 	20%

OUTROS COMENTARIOS A AVALIACIÓN E MEDIDAS DE RECUPERACIÓN

SISTEMA DE AVALIACION E CALIFICACIÓN	
A. Avaliación Ordinaria	
FERRAMENTA/ACTIVIDADE	PONDERACIÓN
Exercicios propostos e realizados na aula	100%
Exercicio teórico-práctico	(20% En caso de non acadar nota media de 5 nas UD)
B. Avaliación Extraordinaria	
FERRAMENTA/ACTIVIDADE	
Exercicio/os práctico/os onde se avalían determinados contidos da disciplina	80%
Exercicio/os teórico/os onde se avalían determinados contidos da disciplina	20%

Todos os estudantes terán dereito a dúas convocatorias: ordinaria e extraordinaria. As datas de realización serán sinaladas polo xefe de estudos no calendario do curso.

Para aqueles estudantes que non asisten regularmente ás clases (aplicarase a este respecto o establecido na normativa vixente), a cualificación das probas escritas (teóricas ou prácticas) da convocatoria ordinaria será o 100% da nota final da disciplina.

ATENCIÓN PERSONALIZADA

Ofrecerase atención personalizada ao alumnado durante todo o curso a través de tutorías presencias e a través do correo electrónico.

Utilizarase a plataforma DROPBOX onde o alumnado poderá atopar os exercicios e a relación de recursos bibliográficos necesarios para o correcto seguimento do curso.

BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA

- Alberti, L. B. 2007. *De la pintura y otros escritos sobre arte*. Madrid, Tecnos (p. 206).
- Bruquetas, Rocío. *Técnicas y materiales de la pintura española de los siglos de oro*, Fundación de Apoyo a la Historia del Arte Hispánico, Madrid, 2005
- Cennini, C. 2006. *El libro del arte*. Madrid, Akal (p. 264).



- Corrado Maltese, E. (coord.) 2006. *Las técnicas artísticas*. Madrid, Cátedra.
- Da Vinci, L. 2010. *Tratado de pintura*. Madrid, Akal (p. 508).
- Doerner, M. 1989. *Los materiales de pintura y su empleo en el arte*. Barcelona, Reverte (p. 351).
- Domínguez Ortiz, A., Pérez Sánchez, A. E. e Gallego, J. 1990. *Velázquez*. Madrid, Ministerio de Cultura (p. 467).
- Guasch, G. e Asunción, J. 2008. *Óleo*. Badalona, Parramón (p. 121).
- Hiscox, G. D. e Hopkins, A. A. 2016. *Recetario industrial. Libro de consulta para todos los oficios, artes e industrias*. Barcelona, Gustavo Gili.
- Krung, M. 2008. *Manual para el artista. Medios y técnicas*. Barcelona, Blume (p. 256).

- Mayer, R. 2005. *Materiales y técnicas del arte*. Barcelona, Tursen – Blume.
- Smith, R. 1991. *El manual del artista*. Barcelona, Blume (p. 352).
- VV. AA. 2006. *Conceptos fundamentales del lenguaje escultórico*. Madrid, Akal.
- Villarquide Jevenois, Ana. *La pintura sobre tela*. Vol. 1.: *Historiografía, técnicas y materiales*. Nerea, San Sebastián, 2004
- Villarquide Jevenois, Ana. *La pintura sobre tela*. Vol. 2.: *Historiografía, técnicas y materiales*. Nerea, San Sebastián , 2016